

pdf14 INTERNATIONALE HANDEL

DE THEORIE

David Ricardo stelde dat niet absolute, maar relatieve (comparatieve) kostenverschillen tussen landen bepalend zijn voor het ontstaan van internationale handel. Als elk land zich specialiseert in die producten waarin het relatief het meest efficiënt produceert, zal de totale productie en daarmee de welvaart van alle deelnemende landen toenemen ('Wet van de comparatieve kostenverschillen').

Dan zal er een internationale arbeidsverdeling ontstaan, die de basis vormt voor internationale handel.

VOORDELEN VAN VRIJHANDEL

- Door specialisatie en internationale arbeidsverdeling zal de productie en daarmee de werkgelegenheid toenemen.
- De productiekosten kunnen lager worden doordat een grotere afzetmarkt schaalvergroting (massaproductie) mogelijk maakt.
- Buitenlandse concurrentie dwingt tot meer efficiënte productiemethoden en dus tot lagere productiekosten.
- Dankzij de dalende productiekosten ontstaan meer mogelijkheden voor economische vernieuwing (research en development).
- Als de prijzen dalen (door lagere productiekosten) en de inkomens stijgen (door meer werkgelegenheid) nemen de bestedingsmogelijkheden toe.

Internationale arbeidsverdeling kan zich het beste ontwikkelen bij volledige vrijhandel en door internationale handel neemt de gezamenlijke welvaart toe.

Ondanks de voordelen die internationale handel biedt, is er in de praktijk vaak sprake van protectionisme (bescherming).

PROTECTIONISME: ARGUMENTEN EN MAATREGELEN

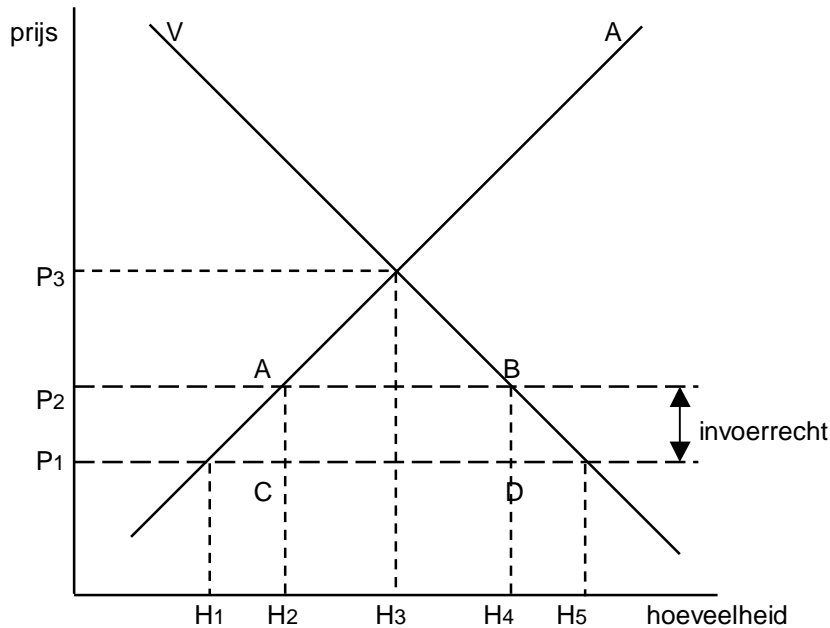
Voorbeelden van **argumenten** die men gebruikt om protectionisme te rechtvaardigen:

- Het vermijden van een te grote mate van afhankelijkheid van het buitenland als het gaat om levensnoodzakelijke producten.
- Handhaving van de binnenlandse werkgelegenheid (bescherming tegen landen met lage lonen).
- Bescherming van jonge binnenlandse industrieën, die de concurrentie met grote gevestigde bedrijven uit het buitenland nog niet aankunnen.
- Vergelding tegen dumpingpraktijken van buitenlandse ondernemingen.
(Dumping is het verkopen van producten in het buitenland onder de kostprijs.)
- Het tegengaan van een blijvend tekort op de betalingsbalans.
Als landen langdurig een tekort op de betalingsbalans hebben (de import overtreft de export), dan vloeien er steeds internationale betalingsmiddelen naar het buitenland. Dit kan tot problemen leiden: op den duur kan de import niet meer betaald worden.

Voorbeelden van protectionistische **maatregelen**.

Er kunnen tarifaire maatregelen (invoerrechten en exportsubsidies) en non-tarifaire maatregelen (o.a. invoercontingenten, administratieve belemmeringen en kwaliteitseisen) worden onderscheiden.

DE WERKING VAN EEN INVOERRECHT

In bovenstaande grafiek zijn de binnenlandse vraag (V) en het binnenlandse aanbod (A) getekend. Als er geen internationale handel mogelijk is, gelden de evenwichtsprijs P_3 en de evenwichtshoeveelheid H_3 . Wanneer de overheid aan de internationale handel geen beperkingen oplegt, zou de wereldmarktprijs P_1 gelden. In het binnenland wordt dan de hoeveelheid H_1 geproduceerd en de hoeveelheid H_5 gevraagd, zodat de hoeveelheid H_1H_5 moet worden geïmporteerd.

Als de overheid een invoerrecht heft, dan zal de in het binnenland geldende prijs stijgen tot P_2 . De binnenlandse productie wordt hierdoor H_1H_2 groter, terwijl de binnenlandse gevraagde hoeveelheid met H_4H_5 afneemt. De hoeveelheid H_2H_4 moet nu worden geïmporteerd.

Welke gevolgen heeft het heffen van het invoerrecht?

- Door het instellen van de invoerheffing vragen de consumenten minder van het goed. Voor hen is dat een welvaartsverlies. Dit wordt het **consumptie-effect** genoemd.
- Vanwege de hogere prijs P_2 bieden de producenten meer aan. Producenten die bij de wereldmarktprijs niet zouden aanbieden, omdat zij niet efficiënt genoeg zijn, doen dat nu wel. De instelling van het invoerrecht leidt tot het in stand houden van inefficiënte productie. Dit is het **protectie-effect** van de invoerheffing.
- Over de geïmporteerde hoeveelheid H_2H_4 moet de invoerheffing P_1P_2 worden betaald. Het bedrag dat de consumenten aan de overheid betalen tengevolge van de invoerheffing, wordt in de grafiek weergegeven door de rechthoek ABCD. Hier is sprake van een **fiscaal-effect**.

OPGAVE 1 OUTSOURCING&OFFSHORING OF INSOURCING&RESHORING?

Bedrijven in (bijvoorbeeld) een lidstaat van de Europese Unie (EU) kunnen een deel van de (industriële) productie verplaatsen naar een lagelonenland met als doel de productiekosten te verlagen.

- Bedrijven kunnen gebruikmaken van **outsourcing**: taken van het bedrijf in het EU-land worden uitbesteed aan een bedrijf in een lagelonenland. Het bedrijf in het EU-land koopt vervolgens de producten in.
- Bedrijven kunnen ook gebruikmaken van **offshoring**: een deel van het productieproces van het bedrijf in het EU-land wordt verplaatst naar een lagelonenland, zonder dat deze productie uitbesteed wordt aan een ander bedrijf. Hierbij is dus geen sprake van inkoop.

“Verplaatsing van industriële activiteiten naar een lagelonenland kan leiden tot een stijging van de gemiddelde arbeidsproductiviteit in de industrie van het EU-land.”

1.1 Leg deze uitspraak uit.

Over outsourcing doet een onderzoeker de volgende bewering.

“Outsourcing is vaak op korte termijn ongunstig voor de werkgelegenheid, maar op langere termijn juist gunstig voor de werkgelegenheid in het EU-land.”

1.2 Leg de bewering van de onderzoeker over outsourcing uit.

1.3 Noem een argument voor bedrijven in een EU-land om te kiezen voor offshoring in plaats van outsourcing. Licht het antwoord toe.

Teleurstelling over de bereikte resultaten doen bedrijven besluiten om outsourcing en offshoring weer terug te draaien. Insourcing en reshoring zijn momenteel populaire trends in het internationale bedrijfsleven.

In klassieke offshorelanden zoals China zijn de productiekosten toegenomen.

1.4 Noem 2 factoren waardoor de productiekosten in China zijn toegenomen.

Ook veranderende consumptiepatronen spelen een rol bij de keuze voor insourcing en reshoring.

1.5 Noem 2 voorbeelden van veranderde consumptiepatronen die de balans hebben doen omslaan van outsourcing/offshoring naar insourcing/reshoring.

ANTWOORDEN OPGAVE 1

1.1 Door de verplaatsing van laaggeschoolde / laagproductieve arbeid naar het lagelonenland kan de gemiddelde productiviteit van de niet-verplaatste arbeid stijgen.

1.2 Op korte termijn gaat werkgelegenheid verloren door verplaatsing van activiteiten, maar op langere termijn verbetert de concurrentiepositie door de verlaging van de productiekosten, zodat er meer afzet en dus ook meer productie in het EU-land zal zijn.

of:

Op korte termijn gaat werkgelegenheid verloren door verplaatsing van activiteiten, maar op langere termijn levert de verplaatsing van activiteiten in het lagelonenland meer werkgelegenheid en dus ook meer welvaart / koopkracht op, hetgeen kan leiden tot meer vraag naar (eind)producten in het EU-land.

1.3 Offshoring brengt minder controle / minder externe afhankelijkheid met zich dan outsourcing.

Bedrijven uit EU-landen kunnen bij offshoring meer invloed uitoefenen op het laag blijven van dit deel van de productiekosten.

1.4 - De koers van de Chinese munteenheid is gestegen.

- De lonen van Chinese arbeiders zijn gestegen.

1.5 - Consumenten zijn ongeduldiger geworden en eisen snelle levering.

- Consumenten stellen steeds hogere kwaliteitseisen, zij eisen op maat gemaakte kwaliteitsproducten i.p.v. massa-artikelen van matige kwaliteit.

- Consumenten willen producten die o.a. qua arbeidsomstandigheden duurzaam zijn geproduceerd.